

Numărul 3. Oradea-mare 16/28 ianuarie 1900. Anul XXXVI.

Apare duminică. Abonament pe an 16 coroane, pe 1/2, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Heine.

— Aniversarea nașterii lui. —

Din ziua de 13 decembrie n. an. tr. a fost o zi de sărbătoare în cercurile literare germane. În această zi s'au împlinit o sută de ani de la nașterea lui Heine. Revistele literare și ziarele politice au consacrat coloane întregi amintirii celui mai adorat poet liric al Germanilor după Goethe. Gustav Karpelles a publicat din acest incident o operă prețioasă, făcând o noastră analiză: critica a întregii activități literare a lui Heine. Afara de Karpelles au mai înmulțit literatura germană cu ocazia această diferiți scriitori, între cari merita amintire lucrarea profesorului din Göttingen L. Spanmuth-Bodenstedt, „Heine's letzter Traum“, — un poem jucat pe scena teatrului din Göttingen cu ocazia acestei sărbători.

Autorul francezului Loreley, ale cărui versuri au avut și la noi mulți traducători și continuă a preocupă atențiunea poezilor noștri din generația mai tineră, a vrednic de sigur de câteva simuri de amintire și din partea noastră.

Anul și ziua nașterii lui Heine constituie încă o chestiune de controversă. Păreri biografice, cu privire la data nașterii lui, variază. Biografi principali Strudtmann, Elster, Karpelles, Bölsche, Pröhls, Koster etc. arată date diferite. În genere ei se divid

în două tabere. Unii sânt pentru ziua de 13 decembrie 1797, alții pentru 18 decembrie 1797.

Păreri celor dintâi se întemeiază pe întia biografie a lui Heine, scrisă de Friedrich Steinmann, precum și pe diferite almanahuri de prin anul 1825, data de 13 decembrie 1797, unde s'a găsit

în timpul din urmă să apară în acest sens mai ales Huffer în „Deutsche Rundschau“ (XII și XIV) și cunoscutul critic danez Brandes, în „Hauptstromungen“ (partea IV). Partisanii acestora să și înut jubileul de o sută ani de la nașterea poetului aceluși dat an, în decembrie 1897.

Păreri taberei a doua, cari au sărbătorit an, în 1899, au pe partea lor proba, mai puternică, lăta pentru ei.

Cu prilejul înscrerii sale la universitatea din Bonn, Heine a murit anul 1799 ca anul nașterii sale. Această dată a confirmat o listă scrisă din 1861 adresată amicului său Saint-René Taillandier iar în o alta scrisă, trimisă scriitorului Charlotte Eschden († în 1899, în vârstă de 99 ani) scrie: „Veți ști că m'am născut în 18 decembrie 1798 în Düsseldorf“. Mult trage în comparație existanța, ca Charlotte era cu 11 luni mai tânără ca Heine, iar ea s'a născut în 11 octombrie 1790. O alta probă mai departe este un document, găsit de curând de profesorul dr. D. Kaufmann și dat publicității.

Ca ocazia aceea am scris în coloanele acestei reviste articolul „Când s'a născut Heine“.

HEINE

în 1840

tății cu prilejul centenariului parțial din 1897 (În adausul literar al lui „Pester Lloyd“). Documentul acesta este un pașaport pentru Italia, eliberat pe numele lui Heine la München în anul 1828, având date din care iarăși se poate deduce cu evidență asupra lui 1799 ca dată a nașcerii poetului.

Deosebirea aceasta de păreri și nesiguranța în eruarea unui dat atât de important în biografia unui bărbat de valoare, se explică prin faptul, că toate actele oficiale din arhiva orașului Düsseldorf în care s'a născut Heine, au fost distruse prin incendiu în timpul revoluției franceze. La reconstruirea matriculelor s'a fixat o mulțime de date greșite. Heine însuși a fost greșit introdus și anume pentru a fi scutit de obligamentul militar. Mărturisirile ce le face el asupra zilei nașcerii sale sunt altfel multe. În „Memoriile“ sale publicate mai întâi în „Gartenlaube“ din 1884, în scrierea sa autobiografică „Cartea Le-Grand“ și în fragmentele nuvelistice „Die Bäder von Lucca“ stabilește trei date diferite și produce în acest chip însuși cea mai mare confuzie între biografi.

Actul oficial perdut fiind, discuția în gîrul acestui punct rămâne de *lana caprina* și drept ori ce altă orientare ne servește constataroa făcută de Heine însuși: „La chose la plus importante c'est que je suis né“ . . .¹

Düsseldorf, orașul în care s'a născut Heine, (aici s'a născut mai târziu și Conrad Thellmann, autorul mai multor romane sociale de valoare!) este capitala micului ducat Cleve. Berg. Între anii 1795—1814, anii copilăriei poetului, orașul se află în mâinile atotbiruitorilor Francezi. Stăpânirea franceză a fost excepțional de justă față cu toți locuitorii de-o potrivă. Ea a introdus Codul-Napoleon și egala îndreptățire a tuturor confesiunilor, prin urmare și a Evreilor, dintre cari și familia Heine făcea parte. În școalele din Düsseldorf se făcea educație franceză; profesorii erau partizani ai curentului Enciclopediștilor Francezi . . . (Vezi: „Heine und das Düsseldorfer Lyceum“, de dr. Julius Auerbach, în „Beilage zur Allgem. Zeit.“ 246 și 257 din 1899.)

Amintesc toate aceste, pentru că ne explică simpatiile lui Heine pentru Francezi și pentru instituțiile lor liberale, entuziasmul lui pentru Napoleon, cum l-a exprimat în cartea „Le Grand“ și în poesia celor „Dof Grenadiri“, această celebră apoteoză a patriotismului francez și a devotamentului față de împăratul-erou (poesia, cunoscută de noi în eminenta traducere a dlui Stefan O. Iosif). Mai ales activitatea literară ce a desfășurat la Paris, ne-arată urmele adănci ce au lăsat Francezii liberali în sufletul lui Heine. Sentimentele lui francezo-fle l-au procurat înse enorm de mulți adversari. Detractorii lui contemporani, în frunte cu faimosul denunciator Wolfgang Menzel, cât și actualii critici șoviniști germani l-au insinuat drept dușman al poporului german și condeii simbrășii al Francezilor. Treitschke, V. Hehn și Kirchbach, adversarii mai recentii ai lui Heine, își întemeiază rocriminațiile lor pe „Serisorile din Paris“, „Harzreise“ și „Deutschland ein Wintermärchen“, scrieri în cari Heine a atacat stările politice și sociale din Germania, punându-le în comparație cu libertățile din Franța. Critica nepreocupată înse vede în procedeele lui Heine

¹ Un rezumat al polemicelor în gîrul acestei chestiuni ne dă Karl E. Franzos în broșura sa „Heine's Geburtstag“, apărută zilele acestea în Berlin.

din potrivă o nemărginită iubire față de Germani, iubire în care el se împărțea cu generația Germaniei-June și care se manifestă în lupta vehementă în contra reacțiunii politice și a degenerării literare de pe la sfîrșitul primei jumătăți a veacului acestuia. Forma poate n'a fost totdeauna distinsă: sarcasmul acela fără păceche, de care Heine se folosiă în prosa ca și în versuri. Fondul înse este pe deplin justificat. Heinrich Laube, cunoscutul dramaturg și fost tovarăș de luptă al lui Heine, care cunoștea iubirea pătimasă a acestuia față de tot ce era german, scrie o frumoasă apologie la adresa patriotismului lui german. „Nici când interesele germane n'au fost mai vomiceșce apărute ca de Heine în discuțiile ce le avea cu Francezii“, — scrie Laube. „La asemenea ocazii nime nu se putea îndoi, că el are o inimă perfect germană“ . . . („Deutsche Revue“, 1887, p. 465.)

Dar în sfîrșit eă socot, că cea mai categorică desarmare a tuturor detractorilor lui Heine este faptul, că astăzi după 44 ani de la moartea lui, întem-lată la Paris în 17 februarie 1856, cel mai popular poet, după cei doi mari clasici Schiller și Goethe, este Heine. Versurile lui sînt răspândite în nemăsurate ediții și au pătuns în paturile cele mai de jos ale poporului german. Numărul compozițiilor muzicale la versurile lui se urca la 3000, între cari cele mai multe se datorose compozitorilor Schubert, Mendelssohn, Brahms, Schuman și Rubinstein. De la palat până la cea din urma colibă țeranească se cânta aceste versuri, înpregurare, ce ne da de sigur măsura cea mai justă a popularității poetului. Caci este oare posibil, ca sufletul unui poet, care în acest chip încântă un popor întreg, să fi fost cândva adapostul urei și al disprețului față de acest popor? . . . O imposibilitate psihologică!

Iată câteva amănunte din viața lui Heine.

În anul 1815 el intră în serviciul unui bancher din Francfort, pentru a se dedica carierei comerciale. Dar spiritul lui prea puțin se potrivea cu cel negustoresc. În loc de-a arată interes pentru cariera, careia îl destinaseră părinții, Heine se ocupă serios cu lectura și studiă mai ales obiecturile coreligionarilor sei din acest oraș. Francfort — patria lui Goethe și a lui Börne — avea o mulțime de cartiere evreiești, în cari dălmuiă miseria cea mai complectă. Stările acestor cartiere Heine le descrie mai târziu în nuvela satirică „Rabbi von Bucharadi“.

Din Francfort fu chemat de unchiul seu bogat Solomon Heine la Hamburg, ca să conducă afacerea negustoreșci. Dar Heine se dovedii și aici neglijent, distrat, visator și în loc de negustorie făcî versuri și citî literatură. Eră un spirit de elită, care cerea impetuos afirmarea sa pe un teren departe de indeletnicirile prosaice ale familiei sale. În consecință el trecu la alta cariera, — se înscrie la universitatea din Bonn ca student în drept.

Din timpul lui de „negustorie“ trebuie să fixăm un moment important, caruia îi datorim primele versuri, — este dragostea lui față de Amalia Heine, copila unchiului seu Solomon. A fost acesta întelul amor al poetului, unieul amor sincer, profund și chinuitor, dar binefăcător pentru literatură, caci rezultatul lui a fost șirul frumoaselor „Junge Leiden“ și al unei părți din „Traumbilder“. Amalia aceasta a fost fiica vrednică a tată-seu, a avarului și realistului bancher, care a priceput multe superant poetului.

Ea se casatori la anul 1821 cu un negustor, iar sormanul suflet de poet trecu atunci prin o grea crisa. Si dupa ce se reculesc, dete rost durerii si resignatiunei sale.

Inteile versuri ale lui H., de si greoaie ca forma, sunt dintre cele mai cu drag citite. Toate sunt „in Honig getauchter Schmerz“, cum ensus Heine s'a pronuntat despre ele in o scrisoare catre amicul seü Goethe,¹ sunt farmaturile primelor ilusii ale unei inimi inea fecioare si nu au nimic in sine din acea experienta de viata, din acea rafinerie de simteminte, ce i-au impus mai tarziu saloanele din Berlin si Paris si diferite curente sociale. Cu toate acestea inse deja in inteile poesii il avem pe Heine intreg: cu fantasia uriasa („Ma speriat un vis bizar...“); cu fondul sarcastic („In vis vedui un om mic de statura...“) si poste toate intinse ca un vel stravediu e poesia dulce a durerii si a vietii efemere. Amorul ce il concepe ca o melodie frumoasa, care inse ispravindu-se, ti se sfasie inima in doue: il considera drept o vechie poveste, care aduce nenorocire pentru cel ce figureaza ca eroii intr'ensa... Si insemnatarea acestor versuri consista in faptul, ca de si tratau tema atat de vechie si obiectul cantat tocmai atunci cu atata maestrie de catre divinita de la Weimar, repetat de marele cor al trubadurilor romantice, — Heine a reusit prin talentul seü a le da farmecul originalitatii...

Indata dupa aparitia primei colectii de versuri, Heine era decretat poet. Cand se inserisc la universitatea din Bonn, reputatia lu era deja stabilita.

Dupa doue semestre petrecute in Bonn, unde asculta cursurile de literatura ale lui Wilhelm Aug. Schlegel si E. Mor. Arnolt, si mai ales cursurile de estetica ale lui Delbrück, Heine trecu la vechia universitate din Göttingen, iar in anul 1821 se inserisc la Berlin. Acest oras era atunci capitala reactiunei politice. Ori ce miscare liberala, ori ce manifestatie a presii era reprimata de censura severa si de famoasa comisie de investigare a „Bundestag“-ului. Starile aceste de zapusala politica si sociala, cari dedeau atata material de gandire sufletelor reflexive, au indennat pe Heine la scrierea „Scrisorilor din Berlin“, publicate intr'un diar din Westfalia si reproduse in operele lu complete, scrisori cari erau o critica violenta a curentelor ce dominau in politica si literatura si cari i-au atras in mesura simtitoare ura si persecutia din partea cercurilor politice. Poesia lu „Berlin, Berlin, du grosses Jammerthal“... atat de raspandita astadi, dateaza din acest timp.

Dar cu toata censura si ordinele draconice ale politiei, in Berlin se facea atunci multa literatura. Existau diferite grupari literare, romantisti si realisti, goetheam si antigoetheam, cari in saloanele unor mecenati discuteau chestiunile literare de actualitate. Un asemenea centru era si salonul talentatei doamne Rahel Levin, o amica a lui Goethe si sotie a scriitorului Varnhagen von Ense, a aceluia, care in 19 ianuarie 1822 a publicat intia recenziune despre poesile lu Heine in revista „Gesellschafter“. Spirituala femeie reusise a grupa in giurul seü pe toti scriitorii mai de valoare. Fratii Humboldt, Schlegel, poetii romantisti Tieck si Chamisso, filologul Bopp si altii erau oaspetii ei. Cu ajutorul acestora doamna Rahel se nisuiä a restabili cultul in giurul lu Goethe, care

in acest timp caduse in disgratia obstei pentru motivul, ca in luptele de eliberare ale Germanilor in contra Francezilor el remasesc indiferent de triumfurile natiiunei sale.

Aici in aceasta „Goethe-Gemeinde“ inträ si Heine si pentru a pute fi un folositor membru al cercului, el aprofunda scrierile lu Goethe, impregiurare ce contribui mult la dezvoltarea cunoscintelor sale literare si estetice in o buna directie. Afara de scrierile lu Goethe, cea mai mare influinta asupra dezvoltarii lu, a avut-o negresit Rahel Levin. Iata cum un biograf descrie calitatile acestei femei: „Inzestrata cu mari calitati spirituale, de o miraculoasa „prudenta si marimime, dar in același timp de o rara „subiectivitate si patima, Rahel Levin se afla vecinic „intre cele mai extreme paradoxe: Goethe si Fichte „li erau polurile gandirei; aici era de cel mai aprins „sentimentalism si de alta data de cel mai cald sentiment de moralitate; astadi era ateista incapafinata si mane predica cu pasiune ascetismul si averurile crestine; adora femeia ideala si admitea in „același timp emanciparea carnei; egoismul si amorul se uniau de-opotriva in aceasta femeie“...

Citind aceasta caracteristica a femeii, in apropierea carcia Heine a trait atata timp, e cu neputinta sa nu regasim acolo aproape intreg caracterul lu.

Studiile sale universitare Heine le ispravi in Göttingen, unde in 3 maiu 1825 faceu examenul de doctor juris. Inainte de a obtine inse titlul academie, el trecu la religia crestina, — un moment asupra caruia ne vom opri putin.

Trecerea lu la crestianism, fara indoiala, n'a fost facuta din convingere religioasa, ci exclusiv din motivul, ca legile germane nu-i ingaduau, ca evreu, a face cariera de stat pentru care se pregatise. Increstinarea el o considera ca o simpla formalitate. Viata lu de pana aci, la parinti, la liceu, in pravalie, in diferite societati si mai ales in aceea a doamnei Rahel, li facuse imposibila intarirea sa in o credinta oare-care. Din cauza aceasta Evreii li socotiau perdut pentru legea lor, iar crestini li nu-li primira in comunitatea lor. Dar Heine remase refractar pentru toate mustrarile ce i se aduceau in chestie de credinta si continua a oscila intre diferitele confesii. Ici facea apoteoza crestianismului,¹ colo a mosaismului, adeseori pe urma combate si repudiaza pe toate dupa cum il inspira momentul. Caracteristica remane cu privire la credinta lu frivola poesie „Testamentul“, in care ocura urmatoarea strofa:

„Wem geb ich meine Religion
Den Glauben an Vater, Geist und Sohn?
Der Kaiser von China, der Rabbi von Posen
Sie sollen Beide darum losen“...

Dar cu toate aceste frivolitati, cari ocura in unele versuri ale lu si cari par a fi mai mult un raspuns brusc pentru recaleitanti dusmani ai lu, — Heine este in dispozitie religioase mai abundent decit mulți dintre cei mai bogati poeti. In deci de versuri si mai ales in admirabilele „Ostsee-bilder“ vedem cu cata ovlavie sufletul de poet se inehina inaintea puterii dumnezeesci. Nuna, firosee, nu putem ghici, daca acest suflet concepa Ddeirea in trei ipos-

¹ Karpelles, — Biographie, p. 28.

¹ Vezi poesia „Die Wallfahrt nach Keylaar“, tradusa de Maria Guntanu.

tasuri saii în forma monoteismului mozaic... Stăm și aici în fața multă discutatei probleme a raportului dintre religie și artă. Care este adevărata religie a artistului? Admite arta deosebiri de credință?...

Heine, care cu atâta predilecție insistă în scrierile sale prosaice asupra Naturei-Decei a lui Spinozza, poate este cel mai potrivit răspuns la aceste întrebări. Heine eră artist, iar templul credinței lui, în care spiritele tainice i se confiaii, eră firea întregă. Natural el o privia *sub specie aeterni*, cu toate podobeale ei efemere și totuș procreatoare. El iubiă natura și i se închină cucernic, ca unei puternice Dumnezeui, cătra care o extraordinară imaginație îl transportă... Ei, și cine ca Heine a știut iubi și preamări natura cu toate armoniile și disacordurile ei, este prea aproape de divinitate, decât să fie socotit drept ateu.

*

În epoca vieții petrecută la Berlin, Heine a creat aproape tot ce e mai de valoare în scrierile lui. Iată în șir cronologic, după cum le găsim în ediția Elster, acele scrieri. Primele versuri au apărut în diferite reviste și mai ales în „Der Gesellschafter“. În anul 1823 a tipărit tragedia „Almansor“, jucată întâiașdată în 20 august 1823 pe scena teatrului din Braunschweig, înse fără nici un succes. A urmat tragedia „William Rateliff“, care înse nici când nu s'a pus în scenă, până ce un compositor musical contemporan i-a creat o încântătoare musica. Tot la anul 1823 a apărut în Berlin colecția de versuri „Lirisches Intermezzo“, dedicată doamnei Rahel Levin. În scurte intervale au urmat apoi „Abhandlungen über Polen“, „Heimkehr“ (versurile dedicate Amaliei Heine), „Reisebilder“ și în sfârșit în anul 1827 cununa producțiilor sale, „Das Buch der Lieder“.

În aceste fiind dată măsura complectă a lui Heine, să ne oprim mai pe larg pentru a o aprecia. Care este fondul estetice în poezia lui Heine?

Adversarii lui, cari totdeauna au confundat personalitatea cu arta, au găsit în întreaga lui poezie cel mai bizar contrast; între altele au vădut o neerlandă antițesa în faptul că Heine, din fire romantist, a combatut în scrierea sa critică „Die Romantische Schule“ cu o vehemență rara curentul romantist ce domină atunci în literatura germană.

Și într'adevăr, răsfoind poeziile lui Heine, începând cu „Vedenii“-le și sfârșind cu cele „posthume“, pe face impresia că respirăm în o lume mai mult fermecată decât reală, în o lume mai mult fantastică. Deja dintru început poetul ne cântă mereu de cerul albastru și de floare albastră, aceste simboluri ale romantismului. El își deplânge dragostea nenorocită, ce-i deșteaptă dorul de moarte și nostalgia unor lumi eterice („Der arme Peter“, „Die Weibe“.) Florile-i șoptesc de dor și luna balaie îl încinge cu fermecătoarea mreaja a razelor sale. Preamăreșce și el trecutul, ca fiind superior prezentului încercat de tot felul de vitiuri. Și cine a cântat mai mult ca Heine despre priveghitoare, paserea atât de dragă poeziilor romantiști? Cine a făcut mai mult ca densusul, ca tot potirul de floare să fie luat drept un lăcaș al dinelor? În cele două tragedii „Rateliff“ și „Almansor“ găsim chiar urme simboliste. Dar pe urmă admirabilele imnuri despre mare, cari n'au păreche în literatura universală și cari toate poartă caracterul celui mai tipic romantism: dragostea dintre Poseidon și Amfitrita; despărțirea soarelui de lună; iubirea nemărginită

scrisă pe bolta cerului; luna, „uriasa portocală“ și orcaul cu miile de glasuri furioase...

Da, Heine este și el fiu al curentului estetic ce domină, e romantist. Dar sa distingem!

De întreaga ceata a ucenicilor curentului Schlegel-ian, Heine este atât de departe, ca geniul de un fantast comun, ca omul sănătos de-o stătie. În filipica sa împotriva romantiștilor, Heine a inferat nebulozitatea și a proclamat seninul ca principiu estetic în poezie. El a combatut manierismul lui Tieck și Novalis, degenerarea romantismului în haosul fantastic până la absurditate. Fără a proclama înse realismul eras ca problema fundamentală a artei, Heine a căutat o cale mijlocie între frumos și adevăr, cerul și pământul îi erău dragi de-o potrivă și a voit — cum dicea ênsuș — să coboare cerul pe pământ.

Brandes ascamână pe Heine cu Rembrandt, a cărui pictură nu se distinge prin frumsețea coloraturii, ci prin lumina ce o aruncă peste întunec. Un asemenea *luminist* ar fi și Heine, care, alungând fantasmalele adeseori ridicole ale romantiștilor, deschide calea spre dezvoltarea liberă a artei senine.

Bleibtreu, un critic și poet de astăzi, în cartea sa „Revolution der Literatur“ (p. 89), numeșce acest mod cum Heine concepe arta „subiectivitate în obiectivitate“, adică tendința de-a împreună infinitul cu absolut efemera pasiune individuală.

Iată deci că între poezia lui Heine și a romantiștilor e o colosală deosebire. Realitatea și intuițiunea lipsă cu deseversire din versurile anemice ale fantasticeilor, pe când Heine nici când, nici un vers, nici un șir macar n'a scris, fara a-l fi simțit ênsuș. Toate versurile lui, din tinerețe până la ultimele suspine, serise pe patul de moarte din Paris, Heine le-a simțit întoemai, cu alternarea aceea de suferințe și desfătări, cu întruparea principiului goethean „Himmelhochjauchzend zum Tode betrübt“... Și în contopirea aceasta armonică a lumii externe, a naturei, cu individualitatea poetului, găsim întreg farmecul, întreaga putere extraordinară de sugestiune a versurilor lui. Rolul deosebit al intuițiunei îl vedem în poeziile descriptive din „Nordseebilder“ și tablourile de situație din „Bergidyllen“. Aici s'a vădut superioritatea lui enormă față de Matbison și Freiligrath, a căror poezie descriptivă, prin lipsa de intuiție și personalitate, e aproape întregă lipsită de lirism și de căldură. Ei, și prin adevărul și intuiția artei sale Heine a cucerit lumea, ce astăzi îl adoară.

Căutând acum mijloacele de artă de cari s'a folosit, le vom găsi înainte de toate în poezia populară. De la Herder încoace se lucrăse mult pe terenul studiului poeziei populare germane. Interesul pentru folklor toemai în timpul lui Heine eră mare. Atunci apăruse întâia colecție de versuri din popor „Des Knaben Wunderhorn“. Și Heine le studiă, le îndrăgi și le imită, imprimând înse și acestora nota distinsă a individualității sale. „Loreley“, „Du bist wie eine Blume“... „Im wunderschönen Monat Mai“ și altele sânt atât apropiate de firea poeziei populare, încât dacă nu le-am cunoașce autorul, le-am atribui de-a dreptul poporului. Tot din poezia populară a împrumutat ușurătatea frasei, limba cea atât de simplă în aparență și cu toate astea atât de poetică, care are un merit principal la popularizarea versurilor lui.

La acestea se adauge forma. În privința formei Heine a fost măestru epocal. Până la Heine cunoașcem două direcțiuni în forma versului german. Întâia

SOSIREA CARNEVALULUI.

se datorită lui Opitz, care a stabilit principiul silabelor accentuate și neaccentuate; a doua lui Schiller, care a găsit adevăratul ritm german, întemeiat numai pe silabe accentuate („Der Taucher“.) În timpul lui Heine mai există un aderent al lui Opitz, anume Platen, care folosea trocheul și anapestul în strofele sale. Heine a insistat pentru forma germană proclamata de Schiller, dându-i înse și mai multă libertate și a reușit a asigura forma aceasta pentru toate timpurile. (Vezi: Ich weiss nicht was soll es bedeuten...)

O altă însușire a unei părți din versurile lui Heine este *umorul*. Umorele și ironia înse, cari împreună dau versurilor lui un caracter particular, i-au stricat mult, zădărniciind mai ales impresia unitară. Este de sigur curios a vedea alături de poezia lirică de-o sfântă eucernicie frivolități până la cel mai înalt grad de pornografie și cum o poezie, care începe cu aerul sărbătorește al celui mai ideal amor, sfârșește de pildă cu o apologie a... pulpelor.

Vom găsi înse și aici explicația.

Elster a comparat pe Heine cu un cavaler din evul mediu. Cavalerii aceștia, precum se știe, aveau câte-o dulceie din clasa privilegiată, câte-o damă de onoare careia îi închinau inima și cântecele lor. Pe lângă ea înse, ei își mai țineau și câte-o dulceie de-a doua mână, câte o frumoasă de la sat, la sîmul careia cătau dragoste reală. „Hohe Minne“ și „Niedere Minne“ se numiau în „Lied“-urile medievale aceste două categorii de amor, iar în limbajul nostru s'ar pute traduce cu „amor platonice“ și „amor practice“.

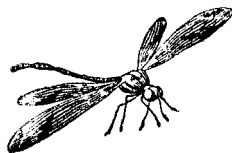
Poesiile lui Heine, cari tratează amorul lui platonice față de Amalia Heine sunt de sigur cele mai subline creațiuni ale poeziei lirice germane. Dar și reagal de versuri către Kitty, Clarisse, Yolante și Marie... sunt resfăcute și sensuiste, adeseori din cale afara cinice și triviale. Explicația psihologică a acestui fapt nu poate fi decât urmatorul. Heine a iubit o singura dată în chip ideal: pe Amalia Heine. Respins de aceasta, el a cântat a-ș regăsi idealul în brațele altora. Negasindu-l înse, el nu putea decât în mod cinic să se pronunțe asupra acelor ființe, cari toate la oală nu-i puteau redă idealul pierdut. Un lucru înse e mai pe sus de ori ce îndoială, că și în aceste versuri Heine a spus adevărul, s'a dat pe sine întreg cu toată a lui simțire, cu toate calitățile și defectele. Poate cea mai mare parte a originalității lui zace în aceste versuri.

*

În „Buch der Lieder“ și în celelalte creațiuni ale lui Heine înainte de-a părăsi Berlinul pentru a trece în Paris, este dată întreaga lui mărimă. Tot ce a scris el după asta nu a întrecut nivelul arătat, afara doar de prosa lui superbă, scrisă la Paris, care înse fiind scrisă într'un ton radical-opozițional și de absolută negațiune pentru germani, i-au procurat mulți inimici. Analisa tuturor acelor opere înse nu începe în cadrul unui scurt articol aniversar, ci va formă cu alta ocaziune obiectul preocupărilor noastre.

(București.)

IL. CHENEL.

Poesii de Heine.

Grenadirii.

*Din Rusia doi grenadiri se pornesc,
Voioși c'au să vadă iar Franța,
Dar când au intrat în hotarul nemțesc,
Atunci își pierdură speranța.*

*Atunci au aflat dureroasele știri:
Că gloria Franței s'a stins.
Înfrânte, zdrobite-s mărețele oștiri.
Și Cesarul, Cesarul e prins.*

*Atunci își plecară triști frunțile lor,
Și plâneră cei doi tovarăși
Iar unul a ăis: „Cumplit me dor,
Cumplit me ard rănile iarăș!“*

*Și-a ăis celalalt: „Un vis a fost tot,
Și moartea mă-ar fi mult mai bine,
Am înse nevastă, copil, — și nu pot
Să mor, că-s pierduțl fără mine.*

*„N'am zor de nevastă, n'am zor de copil.
Un dor mă frumos m'a cuprins;
Cerșescă pe drumuri și facă ce-or ști, —
Cesarul, Cesarul meu, prins!“*

*„Curând, o prietene, mort voiă zăcea,
Ascultă-mi un singur cuvânt:
Cadavrul cu tine în Franța mi-l ia,
Me 'ngroapă 'n al Franței pământ!“*

*„Și crucea onoarei mă-o prinde la piepi,
Aproape de inima-mi stinsă,
Așază-mi și pușca la umărul drept,
Și spada de mijloc încinsă.*

*„Așă voiă veghea în mormânt, ascultând,
O strajă ce pare că doarme —
Până când audl-voiă țar tunuri urlind,
Și tropot, și șgomot de arme!“*

*„Sbură-va Cesarul 'n al luptei avânt
D'asupra-mi și spadele scapăr' —
Atunci, înarmat, me înnalț din mormânt,
Cesarul, Cesarul să-mi apăr!“*

Din lacrimi...

*Din lacrimile ce le plâng
Răsar înfloritoare flori,
Și suspinările-mi se strâng
În cântec de privighetori.*

*Și ale tale-or fi, de-i vrea,
Copilă, toate florile,
Și toată noaptea țl-or cântă
La geam privighetorile,*

Aș pune cruce sărăciei mele...

*Aș pune cruce sărăciei mele,
De-aș fi un pictor meșter la toamnă,
Să zugrăvesc prin temple la Madoane,
Să împodobesc mărețele castele.*

*Pușop de daruri, aur și coroane,
De-aș ține clavir, vioară, ca prin ele
Să desfățez boerul 'n cufenele
Ori să ridic aplause 'n saloane.*

*Nu-mi va zămbi norocul nici odată
De-apururea-mă vei fi însoțitoare,
Tu, urât fără p ne, poezie!*

*Și ah! când alții beau și se îmbată,
Când spumegă șampania 'n pahare,
Eu însetez ori beau — pe datorie*

Și dacă 'n ochii tei privesc...

*Și dacă 'n ochii tei privesc,
Me vindec și me liniștesc:
Dar dacă gura fi-o odruc,
Me simt cu totul rădăcăt.*

*Și dacă tu la plept me culci,
Me farmecă iluzii dulci;
Dar dacă-mă spui „Mi-ești drag!” — tremur
Și me pornesc pe-un plâns amar*

St. O. Iosiu

O floare din cimiter.

Dumile trecute am fost cu prietena mea Irina în cimiter; nu pentru că am avut ceva rudenie cu-și dorme somnul veciniei în acest loc; ori nu, ci numai din simplul motiv să ne delectăm în decorațiile de pe morminte... E curios, că tocmai acest loc trist și solitar, precum îl (în unit, ni l-am prefapt cu loc de distragere pentru aceasta și; dar omul e o enigma nedeslegabilă, singur nu-și cunoaște internul sau, mecanic face unul sau alt lucru, fără să-și știe da seama pentru ce, din ce cauza l-a făcut. Tocmai așa eram și noi în aceasta și când a-trase de o față irezistibilă parasiram orașul cu sgo-mutul sau asurditor și ne îndreptaram pașii către ta-cutul locaș al morților...

Eră o di de toamna admirabilă. Razele soare-lui tremurând se reflectau de pe crucile de marmora și le da o frumusețe, un farmec oarecare... Câteo-data un vent lin adia arborii din cimiter și frunzele acestora palite de bruma neînloasă a nopții, cădeau cu șopot ce semenă cu un ultim suspin, pe acele movile negre, pe cari unii le afla atât de groasnice, de si parerea lor e foarte greșită; caei în fine ce fe-ticre mai mare și mai durabila poate să ne ofere

viața, decât cimiterul?!... Eu cred că pentru ori cine e de preferit, sau cel puțin pentru cea mai mare parte a omeniei, a dormi un somn lung, etern, fără visuri sguđuitoare, aici în umbra săleilor triste, decât a suferi și a se luptă cu miseriile vieții pământese!...

Am răstăcut timp îndelungat printre morminte, până ce în fine, prapadite de oboseala, ne așezaram pe o bancă lângă grătelele unui mormânt...

Eră așa de mare liniștea și o pace solemnă în giu-rul nostru și noi ne aflam aici așa nespuse de bine, cu privirile rătăcite în infinit, gândind — la cine mai știe ce, fără să ne știm da seama la ce...

Amica mea Irina întrerupsese în fine tăcerea în care ne adănciserăm și me făcu atenta să privesc la inscripțiunea unui mormânt... Privii mai cu aten-țiune la literile gravate în marmora neagra și exela-mal eu durere „Sărmanul cât a fost de tiner și totuș a trebuit să moară!”...

Inscripțiunea eră următoarea: „Aici odihneșce neuitatul nost fiu Emil, repausat în etate de 24 ani” etc. etc....

Ne eră de tot necunoscut acel tiner și to-tuș eu așa emoțiune priviam mica movila ce eră locuința unei flințe atât de june și după cum ni-l zugrăvia fantasia noastră, atât de frumoasă.

Mormântul lui Emil eră îngrijit foarte bine... Diferite flori, dar toate de culoare albă, erau sadite în abundență pe mormântul lui... Fără să știu din ce causă, mecanic me plecat și rupset o mică floare albă...

— Cu facl, lmi dișe Irina spănată?!... Dar nu știu, ca nu e bine să adu-i ceva din cimiter?... Mortul, de pe a cui mormânt ai luat aceasta floare, o să vina să te tragă la răspundere pentru cutezanța de ai mieșoră decorațiunea mormântului... Ride numai, ride, continuă Irina. El cu tot dreptul poate face așa ceva, caei posesiunea unui mort nu se extinde decât numai asupra unei săleii triste și câteva floricele, deci nu se cuvine ca și de aceste să-i lip-sim. — Am ris, căci eră foarte ridicul să ved pe Irina că crede în posibilitatea atărui lucru nenatural!...

La întoarcerea către casa, ambele eram foarte tacute și abătute... Fiecare eră ocupata cu gându-rile proprii și așa nu e de mirat, ca din cimiter până la poarta casei noastre, nu grăiram nici o vorbă — Impresionile ce fauces asupra spiritului nostru cele vedute și întemplate în cimiter erau mult mai puter-nice, decât să rămăna fără urmări!...

Imaginea mea iritata mereu lmi prezentă 'nain-tea ochilor sulleteșet pe acel tiner frumos, de pe a cui mormânt rupset floricea cea albă. Da, acel tiner fru-mos, caei eu așa mi-l închipuiam: înalt, svelt, cu ochii mari, negri, tristi și obosiți de suferința; areniți de sprâncene dese și negre, ce fac și mai palidă fru-moșă lui față ovală...

În toate obiectele din casa, în toate florile pal-ite de bruma din gradina, lmi parca că ved pe săr-manul Emil. Ventul tonmatic ce sueră printre fru-nzele rarite ale teilor, par' că șoptia cuvintele ce le-am fost roștit cu la privirea mormântului lui Emil. „Cât a fost de tiner și totuș a trebuit să moară!”

Când în fine, seara, ne retraseram în odăta noas-tra, Irina eră, ca de obicei, bine dispusă, cântă ca o pasărică. Ea utase cu desevășire toate întâmplările acelei zile, precând eu chiar din contra. Întunecimea mistica a nopții lmi potenta tot mai mult activitatea imaginațiunei...

Orologiul sunase deja 11 ore și eu eram încă tot deșteaptă, cu ochii ațintiți în întunecul nopții și cu gândul la frumosul Emil!... Luna între aceste eșise de sub nori și ca un disc de aur plutiă pe firmament. Razele ei tremurătoare străbateau sfios prin albele perdele de danteli în odala noastră, presărând asupra obiectelor niște însușiri supra-naturale....

Orologiul de pe turnul bisericii învecinate sună lung și monoton 12. Ce oră sinistă, ce oră grozavă!

Dar în colțul odăii oare ce se mișcă?!... Cu privirea tîntuită priviam la acea figura ce răsărise din colțul odăii și care cu pași lîni se apropia de mine! Cu sudorii reci pe frunte de frică, așteptam să ved ce se va întimplă... Spalma lîm cră asă de mare, încât nu puteam scoate nici un ton, când palidul oasne sosi lângă mine și sărutându-mi mîna cu buzele lui ghețoase, lîm dîse: „Eu sînt Emil, de pe a cui morment ai luat floarea; am vrut să te faci la răspundere pentru aceasta faptă și să-ți cer recompensă!”...

— De ce tremuri, — me întrebă el? Ți-e frică de mine? Dar de ce?... Cugeți, că tu nu vei fi odată chiar asă de rece și palidă ca mine?! Tu mi-ai furat o floare, ce o vară întreagă se nutrise cu suc din inima mea; vino deci dragă cu mine și-mi fii mireasă și o să vezi, că vom fi fericiți, mai fericiți decît în lume!...

Astfel vorbiă Emil în vreme ce cu brațele se nîcuia a me cuprinde peste talie. Oh, lasă-me, lasă-me și fugi de aici departe, departe, șoptiati buzele mele palite, abtă audibil!... — Fie-ți milă de mine, oh, lasă-me Emil! — Te iubesc, dar nu pot eu-ți fii mireasă, căci tu ești mort, iar eu sînt vie și mie mi-i groază de tine. Oh, lasă-me, lasă-me, eu nu vreau să mor!... Nu vreau!...

Emil se retrase puțin înderăt de mine, brațele îi recăzură în poziția lor regulată... Eră asă de frumos cu figura lui silfidică, scaldată în razele arginții a lunii. Fața lui clasică părea că devine din ce în ce mai palidă, iar ochii acei mari negri erau înundați de lacrimi!...

— Ai dreptate!... Tu nu poți să fii a mea! Tie soarta Ț-a destinat fericire și cunună de mirt în bucelele-ți negre, pe tine te-a destinat altuia, pe cînd eu sînt dat de nutremnt vermicilor!... Nu fii supărată, că te-am conturbat, continuă Emil, dar tu ești unica jună care ai simțit compatimire adevărată la privirea monumentului meu... Tie îți datorese dar mulțumită; dar te rog, ca semn de pace și recompensă pentru floarea ce mi-ai luat, să-mi aduci la morment o cunună de „nu me uită”, ce am tubit odată asă de mult. Vrei?!...

— Da, vreau Emil. Îți voi duce cunună de „nu me uită” și voi gândi la tine, nunat du-te!... Du-te, ca mi-e frică foarte!...

Un zimbet radios îl lumină pentru un moment fața palidă, transparentă și frumoasă; se plecă apoi spre mine și pe frunte simți un sarut mai ușor ca zefirul, iar din ochii acei nespuse de triști, lîm cădura pe plept doue lacrimi mari și reci!...

... Ha! ha! ha! Rîdea Irina nebulatic, sărind în giurul meu... Frumos îți șede cocoșită, să te pui seara la fereastră, să privești la luna și să funtusezi, ș-apoi să adormi cu capul rădemat pe coate până dimineața! Ha! ha! ha!... Ș-apoi cît dormi de adînc, Doamne sfinte!... Am fost silită să te stropese cu apă rece pentru a te puté trezi! Ha, ha,

ha! continuă a rîde Irina... Ce fețe ciudate mai faci? Ce Ți-e?!...

— Dar Emil? borborosii eți, privind cu groază în giur de mine. Emil unde-i?!...

— Emil? Da, acū înțeleg de ce ești asă de spăriată! — Căt e scara ai cugetat la el, iar noaptea, foarte natural, ai visat cîte toate! — Ha! și nu fii tristă... Coriolan s'a rentors deja de la plimbare și Ț-a adus un buchet admirabil de „nu me uită”, vino de-l vezi!...

— Vino, scumpă Irina, îl dîsei, îmbrățișându-o... Căt sînt de fericită, că numai am visat în aceasta noapte!... Dar asă-i, că totuș lîm promis că vei veni cu mine să ducem o cunună lui... Emil?

— De sine se înțeleg, răspunse Irina, dar acū vino la dejun, căci ne așteaptă!...

... A fost numai un vis; cu toate aceste, de atunci împreună cu Irina meru împodobim mormentul lui Emil, cu florile lui preferite și vîrsând cîte o lacrimă, șoptim „Dormi în pace Emil și fii fericit!...”

OMEGA.

Poesii populare.

De la Vășcoș în Bihor.

Doamne-o mai vîduț,
Faci male țehăță,
Astrăcîl-o în tîmniță,
Joi o prius, vineri o dus,
Sămbătă pe fere o pus,
Cînd eră duminică dimineața,
Ea din graiū apă grăt:
— Părcălab de la tîmniță,
Slobodî-me la uliță,
Să-l scrii malcel carte,
Să-mi stringă hălnele toate,
Să le ducă 'ntre hotară,
Să le dee for și pară
Ca să lasă veste 'n țari.
Cum murit fată fecioara!

Bădișor de peste vale,
Nu pune peana asă mare,
Ci-o pune relezată,
Precum Ți-s boii 'n poiată.

Fata popii cea mai mare,
Tot face pe ștergare,
Cea mai mică le încărliga,
Și le dă pe mămăligă.

Hătde lele să te joc,
Dele-ți Dîcșu noroc,
Și de nu te-oîu jucă bine,
Lasă fie a mea rușine

Săraca și-a mea drăguță,
Că mere la danț descultă,
O as lîn, o us jucă,
Dar me tem că oîu călea,
Du loîf crepi pe le în doue,
Și Toîf face cisme noue.

VASILE SALA.

SALON.

Prins în cursă.

— Intrigă de carnaval. —

Nu mai de câteva săptămâni me aflam între noi mei colegi. Eram curios de viața ce o voia duce în orașul nou, unde aveam să-mi continuez studiile. Toate îmi pareau curioase într'un oraș de tot străin, unde nu cunoșteam pe nimeni, unde nu me cunoșteam așteptându-mă, dar în care aveam să petrec mai mulți ani.

Cu o nespusa bucurie am primit decizia secerii, ca în curând o să avem o petrecere, la care va fi invitată inteligența din partea locului și din împrejurimi. Ca om tiner și eram într'un atâta curios, cât mai mult aerodul și doritor de a-mi petrece.

Îndată bise ceva îmi atrase atențiunea, ceea ce mi-a stricat mult dispoziția de petrecere. Deja la expedarea invitarilor s'a născut o discuție între aranzieri asupra chestiunii, ca oare să fie invitată și dna Cigrean din N. Nu cunoșeam împregiurările, nici persoanele; dar audieam vorbindu-se mult despre aceasta doamna și despre fiica sa Leniți. Care de care eră mai inversunat în contra lor: ba ca sunt ambițioase, ba ca numai își bat joc de tineri, că domnișoara e pretențioasă, că nu de ai om ce petreceră se întore nemulțumite, își bat joc de comitetul aranzierilor, ofensează pe tineri etc. etc.

În urma tuturor acestora și a mai multor cauze, cari din di în di se tot înmulțiau, unii erau de părere ca ele să nu se invite, iar alții susțineau contrariul, ca în timpul petrecerii, eventual după petrecere, într'un fel oare-care să li se dea de știre, ca tinerii știu toate acestea și să-și răsbune oarecum. Și nu eră ușor de aflat acest mod. Să blameze pe o dsoara în fața publicului, nimeni nu-i trecea prin mîinte; dar totuși trebuia aflat ceva.

Între astfel de împregiurări mai mulți erau de părere, ca aceasta răsbunare să se lase în grija unui coleg al nostru Georgescu, care se ținea cel mai mare cavalier între noi și cel mai bun euceritor de inimă. El și primește aceasta sarcină, cu condițiunea ca nimeni să nu se amestece în afacere, prin urmare nimeni să nu știe despre planurile lui.

Eu stam mirat la toate acestea. Ce va mai fi și din aceasta? Ce planuri va fi având Georgescu? Cine știe ce om e densusul? Ar fi oare în stare ca din o atare însărcinare, uitând de stîma datorită față de dame, să încerce o răsbunare, o pedepsă poate nemeritată? De toate acestea nu îmi puteam da seamă. Vedeam înse că sunt puse la cale din ceva ura personală și numai de vreo doi, trei eșși, căci ceilalți, între cari eră și Georgescu, înca nici nu cunoșeau pe dna Cigrean, nici pe fiica-sa. De multe ori eugețam, că ce bine ar fi dacă cineva le-ar face atente. Dar cine? Cât de bine ar face, dacă nu ar veni la petrecere! Și îmi diceam: Dacă sunt adevărate celea spuse, atunci sigur și ele ar fi pregătite la eventuale neplăceri, prin urmare nu vor veni. Dar dacă toate

acestea sînt numai niște scornituri reutacioase și ele, nescîind nimic de ce le amenința, vor veni?! Și ce planuri are Georgescu? Toate aceste eugețe me făceau neliniștit. Pare ca vedeam pe dsoara Leniți roșind pentru un lucru de care nici n'a visat; iar la spatele ei pare ca vedeam fețele pline de bucurie reutacioasă. O! de nu ar veni!

Toate acestea au fost destule cauze, ca să nu mai am nici un dor de petrecere, dar ca să aștept cu nerăbdare și nedumerire ziua aceea.

Timpul a trecut tute și tata-ne în seara petrecerii. Tinerii aranzieri cu fețele pline de bucurie erau toți adunați și așteptau oaspeții. De odată începe o mișcare viuă în sală. Încep a veni oaspeții. În curând se aduna o cumina frumoasă de domnișoare; dansul începe vesel, dar doi eșși nu priviam la el, ei erau la înțrare așteptând.

Eram eu cu Georgescu. El așteptă pe dna Cigrean și dsoara Leniți, se vede ca deja la înțrare avea să-și înceapă rolul. Eu eram curios să ved aceste done jertfe; dar în suflet nu încetam a dice: „O! de am așteptă înședai, o! dacă n'ar veni!” Dar ele totuși au venit.

Georgescu le-a primit și le-a condus. Arată o așă bucurie, vorbiă cu așă plăcere, încât nici dacă cineva ar fi știut de planul lui, nu ar fi putut crede ca toate acestea le face forțat, fatarnic. O! cum îmi veniă să o rog la o tură pe dsoara Leniți și să-i spun tot, să o fac atenta la toate, dar unde ajungeam eu cu colegii mei? Îmi credea oare mie? Nu m'ar fi ținut și pe mine partas în acest complot? Decu nu am dansat cu nimeni.

Cu cât mai atent priviam înse la toate mișcările Leniții și ale lui Georgescu. Ea eră un inger, despre care nu ar crede că poate și greși. Purtarea ei, veselia care se reogîndă în ochii ei mari și negri, zimbetele ei pare ca-mi spuneau: „Eu nu am greșit nimeni și nici nu me tem de nimeni”. Nu t-a fost greu deci lui Georgescu, ca să atraga atențiunea Leniții prin purtarea sa și complimentele ce îi făcea, așă încât în curând se puțea observă, ca densusa cu el dansează mai cu plăcere. Îmi pareca, ca Georgescu își uitase însărcinarea, ca și el se află fericit; dar când vedeam fețele reutacioase ale amicilor, cari zimbiau la izbândile lui G., iar me întristam.

Astfel trecu noaptea întreaga. Leniți își petrecu bine și eu me bucuram că cel puțin asta data a scapat de periculul ce o amenința, de reutatea colegilor mei. Nu-mi puteam înse de loc închipui planurile lui Georgescu. Oare ce vrea el? Ce au vorbit la despărțire cu Leniți și cu mama-sa? Eram nedumerit și cu nesiguranta am parasit sala.

După petrecere Georgescu vorbiă puțin cu prietini și. Iar peste câteva zile disparu din oraș. Oare unde s'a dus? Prietini lui șoptiau, că de sigur e la N., oaspele dnei Cigrean și așteptau nerăbdători înșeiștarile lui, fiind aproape siguri, ca acuma răsbunarea va fi și mai mare.

Să fie oare el un om atât de infam, încât cu scop de a răsbună pe alții, să petrunda în sanctuarul familiei? Nu credeam. Dar ce caută atunci la N.? Așteptam nerăbdători cu toți înșeiștarile lui; dar acelea nu mai veniau.

La câteva săptămâni vedem pe dna Cigrean cu Leniți și cu Georgescu prin orașul nostru. Eram deja

foarte familiari. Toată ziua a petrecut-o cu ele, încât abia a putut răspunde la întrebarea amicilor că ce e cu succesul? „E bine, toate sînt în ordine, peste puțin timp o să ve descoper tot planul și rezultatul”, — răspundea el.

Erau mulțumiți și se bucurau, așteptând cu nerăbdare un raport.

În urma rătăcirii sosise. Era o epistolă a lui expedită din N. de cuprinsul următor:

„Jubiții mei prieteni! În urma am ajuns și fericitul moment de a ve descoperi planul, ce-mi formasem după hotărîrea voastră, precum și rezultatul. Sînt eu mult mai fericit decît sa ve dojenese pentru purtarea voastră, cu atît mai vîrtos, ca și eu am luat prea ușor asupra-mi un rol atît de greu. Nu m'am eugetat atunci serios; dar chiar daca m'as fi eugetat, nu as fi ajuns la concluziunea stării mele de astăzi, precum cred ca nici unul dintre voi nu s-a închipuit asta. Planul meu eră, sa euecere inima Leniții, sa o fac sa creada ca o iubese și cînd se va simți mai fericita, sa-mi împlinesc misiunea ce mi-ati dat, sa-i spun ca totul a fost numai o mica resbu-nare. Așă credeam ca voi veti fi satisfacuti, iar dna Cigrean o sa primeasca o lecție pentru viitor. Acesta eră planul meu, pentru care am facut primii pași deja în seara acelei petreceri, la succesul careia voi mi-ati gratulat deja atunci, dar la cari gratulari eu numai astăzi ve pot raspunde. Nu cunoșeam mai înainte pe Leniți, caei daca o cunoșeam, de sigur nu me decideam așă ușor la un lucru atît de greu.

Aceasta necunoaștere, dar mai ales încrederea voastră, m'a îndemnat sa primesc asupra-mi sarcina aceasta destul de necavalereasca; dar voi știți cît de mult proguesce un barbat muncile aceia de mare euecitor... Și am primit fara sa me euget la urmasi. Dar daca am primit fara prejudecare, cu ușurință acest rol, nu am putut sa-l împlinesc fara de a me convinge de adevêrul acusei voastre. Aici nu mai puteam fi așă ușuratic. Am ispitit eu tot felul de întrebări pe dna și dsoara Cigrean, dar nu am dat de urma acusei ridicate, pe cari eram chemat eu să le pedepsesc. Deja prima privire a Leniții mi-a facut confuziune. Se poate ca o ființa așă ingereasca sa fie deamna de o așă pedepsa? Am început a-i vorbi de chestia noastra, și m'am convins, ca toate cele di-se de voi sînt niște scorunituri reutacioase. A fost deci un pas foarte greșit, cînd ati cereat sa ve resbuati. Dar nu ve mustru, caei și eu am greșit ca și voi, cînd m'am angajat la așă ceva; dar nu ve mustru mai ales pentru ca fara de puceederea aceasta a voastra și fara de pripierea și nesocotirea mea, poate nici odata nu șicam ce e fericirea adevêrata, în care me aflu acuma.

„Dar totuș sînteți rêsbumați. De acum nu o să ve mai fie frica de clevetiri, iata citiți alaturata asi-gurare în contra lor. Al vostru prietîn fericit

Georgescu“.

Iar pe biletul alaturat:

„Dsoara Leniți Cigrean și dl N. Georgescu fidantați“.

În *post script* mai dicea urmatoarele: V'am surprins, nu-i așă? Am primit rolul cel mai greu, de a me jucă cu amorul, dar am fost învins. Leniți e un inger! O! atîta sînt de fericit! Iertati-me; am cadut jertfa nesocotintei mele, dar atîta sînt de fericit; ve mulțunese de încrederea ce ati pus-o în mine, caei aceea mi-a deschis raul....

Georgescu“.

Am fost încântat de rezultatul acesta. Nici căse putea o deslegare mai frumoasa. Pare ca me simțeam și eu fericit. Me bucuram de învingerea Leniții.

Dar cred și aceea, ca Georgescu a fost cel mai fericit învin.

Rix.

În contra corsetului.

Carol al X-lea eră un dușman neîmpacat al corsetului, al acestui cerc de fier care sugruma pieptul, stomacul și care împiedicã dezvoltarea naturală a taliei.

„Nu eră rar, dicea el, în alte timpuri de a te întelhi cu Diane, Venera și alte frumuseți corporale. Ađi nu întelhești decît *niespi*“.

Iata o istorioara nostima cu privire la acest subiect:

Savantul Cuvier conduse într'o di pe o tinera palida, de o frumusețe admirabila și cu o talie nespus de subtire, în grădina Plantelor din Paris.

Tinera femeie nu puti sa-si opresca o exelamare de admirație pentru o floare inalta, ale carei culori vii și frumoase, îi dadeau un aspect încântator.

Savantul îi di-se:

— Ieri, dna, femeile semenau cu aceste flori, mâne floarea ve va semenă.

Dupa aceste cuvinte el rugă pe tinera femeie, să vie și a doua di ca sa se convinga de...

A doua di, cum sosi tinera femeie, savantul Cuvier o conduse la locul unde se află floarea pe care ea o admira în ziua puceedenta.

Frumoasa femeie seose un strigat de...

Floarea, care cu o di mai înainte eră svea și colorata dumnezeesce, acum eră galbena și încovoiata.

Și ilustrul profesor îi di-se:

— Ieri aceasta floare semenă cu femeile de acum un secol, ađi asemenă cu cele de acum. A fost de ajuns o mica cingetoare la corpul ei tîn și frumos, o cingetoare de cîrpa, pentru ca de eri pãna ađi sa se transforme și sa ajunga în halul în care o vedî.

„Tot ca și ele, femeile au ajuns ađi, diu frumoase, rosie și sãnețoase, în halul în care se gasesc: palide, slabe și suferinde.

„Causa acestei transformari, precum a fost la floare cingetoarea de cîrpa, la femeie... *corsetul*.

Savantul a seos apoi cingetoarea de cîrpa a floarei, și aceasta pãna în seara și-a venit în fire.

— Fã tot așă! a di-s Cuvier tinerei femei.

Istoria nu ne spune daca tinera femeie a urmat sfatul adevêrit eu probe al lui Cuvier, dar mai mult ca sigur ca ea n'a seos corsetul în toata viața.

În zilele noastre poate, di-c *poate*, dar și *poate* aceasta e foarte *problematic*, razele lui Röntgen vor face ceea ce n'a putut sa faca exemplul savantului Cuvier pe acea vreme.

Tiutuca trage o sfântă de batae băiatului seou pe care l-a surprins cu o țigare în gura.

— Baga de seama sa te mai prinđ și altă data.

— Dar tată, și dta...

— Eü? M'ai vedut fumãnd cãnd aveam vërsta ta?...

Sosirea Carnevalului.

La ilustrația de pe pagina 29. —

Anotimpul cel mai vesel al anului, Carnevalul, a sosit. Venirea lui de regula se face cu mare sgo-mot: sunet de trîmbițe și cântări viale îl însoțesc. Toate acestea spun, ca lumea se bucura și-și petrece. Câte legături înțime se țes în timpul acesta, cari se încheie înaintea altarului, caei Amor joaca un mare rol în aceste septemăni. Pictorul ne-a înfățișat Carnevalul prin un banat cu aripi, zglobiu, care își face intrarea cu bicicleta.

LITERATURĂ.

Știri literare. *Dl Ioan Slavici* a scos la lumină în București într'un volum o nvela nouă, intitulată: „Vatra Parasita”. *Dl G. I. Ionescu-Gion* a publicat în o broșura la București: „Istoria națională în istoria universală”, raport adresat dluu ministru al cultelor și instrucțiunii publice, în calitate de inspec-tor general al învățămîntului secundar.

Istoria României de la fundarea Daciei. În se-sumea generală din 1906, Academia Română va de-cerne și *Premiul Princesesa Alina Știrbeț*, pentru cea mai bună scriere în limba română despre: „Istoria României de la fundarea Daciei pîna la finele seco-lului present, pentru usul și întarirea simțemintelor patriotice ale tuturor cetățenilor”. „În aceasta istorie trebuie sa reiasă firul conducător al dezvoltării statu-tu, mîntu, gîntu și poporu a avut un învînt, suferințele ce a îndurat, efectele înfricoșate ale domi-națiilor straine, luptele ce el a purtat pentru a sus-țină naționalitatea sa neatinsă, redesteptarea neamu-lui românesc dovedita prin luptele eroice interne și externe sustinute mai ales de la începutul secolului, înecunata prin independența redobîndită și re-gatul înaltat de virtutea românească ănsași, — asi-gurata pentru vecie, precum va da Dumnezeu, prin succesele și progresele ce poporul va desevărsi neîn-cetat”. Premiul este de 8.500 lei, în care suna se cuprind premiul autorului și cheltuelile de tiparirea scrierii de (minimum 30 coale de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei. Terminul presentării manuscrisurilor la concurs este pîna la 1 septembrie 1905.

Anuarul băncilor române. Acesta e titlul unei publicații noue, care a apărut ăilele trecute la Si-biu în editura delegațiunii exmise de conferența di-rectorilor de banca din 25—26 iunie 1898. Anuarul acesta cuprindă întăiu cîlindarul pe 1900, cu indica-rea terminilor pentru administrarea impozitelor și competențelor erariale, cu terminele tragerilor la sorti și scadența cupoanelor de efecte, monetele statelor europene: Austro-Ungaria și străinătatea, măsurile și pondurile metrice, tariful zonelor în căile ferate un-gare, competiție și timbre, tariful de poștă și telegraf, tîrgul de losuri, regulamentul afacerilor băncii austro-ungare, casa de pastrare poștală, afacerile de cee și clearing ale casei de pastrare poștale, dividenda băn-cilor române. Inse partea cea mai prețioasă este: Șematismul institutelor financiare și comerciale ro-mâne, întocmit de dl Nic. P. Petrescu. Din acesta ve-dem ca anul trecut aă fost cu toate 75 de institute de bani și 10 societăți comerciale.

Manual pentru ostași. *Dl Demetriu Bardoși*, prim-locotenent ces. și reg. în regimentul de infan-terie nr. 97, staționat acum la Sereavo, a scos la lumina în Sibiu un nou manual pentru ostași. Acesta e intitulat: „Manual de serviciu. I și III parte, pentru sargi ale armatei comune ces. și reg. și ale honve-đimeii reg. ung”. Lucrarea are o estensiune de opt coale în format de 8^e mic.

„**Liga Română**”, organ septemănal al comitetu-lui Liger Culturale din București, a încetat a mai apăre, caei mulți dintre abonații ei, de și au primit-o regulat ani de ăile, nu s-au mai achitat abonamen-tele.

Împăratul Marc Ulpiu Traian. Sub acest titlu a dat la lumina dl Animpedist Dașchevici în Suceava o conferența literară ce a ținut la 16 martie 1893 în localul „Clubului Român” din Suceava.

TEATRU.

Concert și reprezentație teatrală în Sibiu. Reu-niunea sodalilor români din Sibiu aranguaza sâmbata la 27 ianuarie n. concert și reprezentație tea-trală în sala cea mare de la „Gesellschaftshaus”. În concert se vor cîntă compoziții de Humpel, Mureșanu, Flondor și T. Popovici. Apoi se vor jucă pie-sele: „Plaeșii de la Baia” comedie într'un act de N. A. Bogdan; „Tovareși nedespartitri” sau „Sfântul Du-mitru” comedie în versuri în un act de Carol Scrob; „O jaloba în atmosfera” comedie extra-amoroasă de N. A. Bogdan.

Reprezentație teatrală în Brad. La 20 ianuarie (1 februarie) se va da la Brad o reprezentație tea-trală, jucându-se piesele: „Plovușca ceapcanul” co-medie într'un act, prelucrata de R. D. Rosetti și „Nunta țeranească” tablou național într'un act de V. Alexandri.

Produștiune musicală teatrală în Giurguiu. În-vețatorul Vasile Croloca a aranjat la Craiun în co-muna Giurguiu o petrecere declamatorie-teatrală. S'a cîntat și declamat; în urma s'a jucat comedia „Vistavoul Mareu” de Theodor Alexi.

Produștiune teatrală în Alba-Iulia. Meseriașii români din Alba-Iulia au aranjat joi în 13/25 ianu-rie o reprezentație teatrală în sala otelului „Elisabeta”. S'a jucat „Spada resbunării” drama în 2 acte, care se petrece în insula Chio (Grecia) pe timpul revol-ăției tureco-elene din 1821. După teatru a urmat dans.

Reprezentație teatrală în Șeiin. Corul voca' bisericesc gr. cat. român din Șeiin, comitatul Cenad, arangiază în 28 ianuarie n. concert și reprezentație teatrală. În concert se va cîntă, se vor ăice monolo-guri, un dialog; în sfîrșit se va jucă comedia „No-roc în casa” de A. Popp.

MUSICĂ.

Primul concert al dlui G. Dima la Brașov. Ce-tim în „Gazeta Tr.” că Reuniunea română de cîntări din Crașov va da primul soă concert sub con-du-cerea dlui George Dima la 21 ianuarie v. (2 febru-arie n.)

Anuarul corurilor vocale. *Dl Timoteiu Popovici*, profesor de musică la seminarul Andreian din Sibiu,

face un nou apel către conducătorii corurilor vocale țărănești să-și trimită istoricul și datele statistice ale corurilor conduse de dânsii, ca să poată începe publicarea Anuarului. Repetăm întrebarea noastră de anul 'n'ar fi bine ca și anuarul acesta să cuprindă loc în Anuarul Societății pentru fond de teatru român, ca astfel publicul românesc să aibă în același volum toate informațiunile privitoare la mișcarea și dezvoltarea artelor teatrale românești la noi?

O operă românească. A apărut la București „Nini”, opera comică în trei acte, de dl. Din. Ionescu-Zane. Musica acestei opere este scrisă de dl. Constantin Demetrescu, profesor la Conservator. „Nini” este o frumoasă operă românească, care a fost reprezentată de mai multe ori cu succes pe scena Teatrului Național. Volumul este elegant și tipărit cu îngrijire.

Petrecere populară în Reșnov. Societatea română de lectură din Reșnov lângă Brașov a aranjat acolo a doua zi de Crăciun o serată declamatorie-musicală, care a reușit bine. După producțiune a urmat dans.

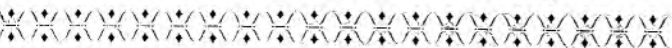

BISERICĂ și ȘCOALĂ

Din diecesa Aradului. Dl. Vasile Mangra, președinte în „Tribuna Poporului”, este numit referent onorar la senatul bisericesc al consistoriului din Arad.

Nou profesor. Dl. Ioanițiu Pop a făcut în Cluj examenul de profesor, din științele matematice-fizice și filologia modernă.

Chestia școalelor românești din Brașov fiind încheiată pe cale diplomatică, guvernul român are să presinte în curând corpurilor legiuitoare un proiect de lege pentru stabilirea capitalului, din care să se plătească rentele anuale, prin ministeriul de culte al Ungariei, la mâna efioriei școalelor din Brașov.

C E N O U.

Hymen. Dl. dr. Isidor Pop, avocat în Lugos, s'a cununat în 20 ianuarie, cu dsoara Alma Maior, fiica dlui dr. Ioan Maior, avocat tot acolo. — Dl. *Grigoriu Paliciu*, învățator gr. or. român în Jebel, s'a cununat în 9/21 ianuarie cu dsoara Emilia Lungu în Vranio.

Sigilul lui Iancu. Aflăm din „Tribuna”, că țeranul Jurea Rusan al Tocului din Blajeni, de lângă Brad, a trimis pentru muzeul „Casei Naționale” care se va înființa în Sibiu, sigilul lui Iancu, pe care nemuritorul martir l-a pierdut în grădina dânsului, unde a scris o epistolă, pe care a sigilat-o cu sigilul său, care atunci a căzut în țărba și nu s'a putut găsi decât mai târziu.

Remaniere ministerială în România. Dl. G. Gr. Cantacuzino, actualul ministru president al României, fara portfoiu, fiind bolnav, pleacă în străinătate pe timp de 6 săptămâni, pentru căutarea sănătății; dl. general Manu, până acuma ministru de finanțe, trecu la interne, fiind *ad interim* președinte al consiliului; dl. Tache Ionescu de la culte a trecut la finanțe; dl. dr. Istrate, de la lucrari publice, a trecut la culte;

iar dl. Ionel Gradisteanu a fost numit ministru al lucrărilor publice. Cei alți miniștri s-au pastrat locurile.

De la Ateneii din București. Doamna Neli I. Cornea, soția dlui Ioan Cornea, inginer staționat la Bacău în România, amândoi originari din partile Aradului, a ținut joi la 6/18 ianuarie conferința literară la Ateneul din București, despre „Arta și patriotism”.

Petrecere ardelenescă în București. Societatea „Frația” a Românilor din comuna Căta în Transilvania, aflători în București, a aranjat la 2 ianuarie v. un frumos bal în sala Teatrului Eforiei. Petrecerea, grație zelului comitetului aranjator, în frunte cu dl. Ignatie Mircea, tinerul avocat și mare comerciant de bere, a reușit esecent, jucându-se mai multe dansuri naționale. A fost de față și dl. prefect al poliției, general Algiu, care a rămas încântat de Calușarii și de dome. Comitetul a oferit dlui V. A. Urechia, care asemenea a fost de față, un frumos buchet cu tricolor.

Bal la Năsăud. Corpul profesoral de la gimnaziul superior fundațional din Năsăud va aranja la 10 februarie n. un bal în sala de gimnastică de la gimnaziu. Venitul curat se va întrebuința în folosul fondului școlărilor saraci.

Bal la Făgăraș. Reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraș și împrejurime va aranja la 1 februarie n. petrecere cu dans în sala de bal. Președinta reuniunii e dna Maria Dan; președintele comitetului aranjator dl. dr. Aug. Dosa.

„Bihoreana”, institutul de credit și economie din Oradea-mare, s'a încheiat primul bilanț cu un rezultat îmbucurător, precum se va vedea din cele ce vom publica în nr. viitor. Prima adunare generală se va ține la 8 martie n.

Bibliotecă populară. Nici un departament al Asociațiunii n'a înființat atâtea biblioteci populare ca cea al Brașovului, care la începutul anului curent a inaugurat a doua. Aceasta s'a făcut în comuna Dârste, cu o frumoasă solenitate prezidată de dl. Andrei Bărcanu, care a rostit și o cuvântare. Apoi lăsa cuvântul dl. Gr. Maior, explicând însemnătatea mare a bibliotecelor populare și misiunea lor. Serbarea s'a încheiat prin o producțiune declamatorie-musicală a elevilor și elevelor din școala de repetiție și a adulților.

Necrolog. Dl. Paul Fasie, jude la trib. reg. din Oradea-mare, dimpreună cu soția dna Cătălina Roman, cari în 3/15 ianuarie c. s-au pierdut fiul Paul în etate de 15 ani, abia la câteva zile, în 8/20 ianuarie au fost de nou izbiți de soarte, rapindu-le moartea și pe al doile fii, pe Iuliu, în etate de 10 ani. La doile adâne al familiei a luat parte toată societatea din Oradea-mare.

Călindearul săptămânei.

Dum. celor 10 leproși. Ev. XII. dela Luca c. 17. gl. 7, a inv. 10.		
Diua sept.	Călindearul vechiu	Călind. nou Soarele.
Duminică 16	Inch. Lanț. Ap Petru	28 Carol cel m. 7 36 4 21
Luni 17	† Cuv. Antonie	29 Francisc Sal. 7 34 4 23
Marți 18	SS Anast. și Ciril	30 Adelgunda 7 33 4 25
Miercuri 19	† Cuv. Macarie	31 Petru Nol. 7 31 4 27
Joi 20	† Cuv. Eufimie	1 Febr. Ignat 7 29 4 29
Vineri 21	G. P. Maxim	2 (7) Intr. Cr. 7 28 4 31
Sâmbătă 22	Cuv. Tim și Amos.	3 Blasiu 7 26 4 32